

Medisch begeleide voortplanting *in juridisch en ethisch perspectief*

Studienamiddag

Donderdag 27 februari 2014

TOELICHTING

Binnen de Universiteit Gent werd in 2013 het Gents Instituut voor Gezondheidsrecht (GIG) opgericht. Dit samenwerkingsverband bundelt de expertise die in diverse vakgroepen binnen de UGent aanwezig is op het vlak van het gezondheidsrecht. De leden van het GIG maken deel uit van de vakgroepen Grondslagen en geschiedenis van het recht, Burgerlijk recht en Strafrecht en criminologie en streven naar een multidisciplinaire benadering van het gezondheidsrecht.

Het GIG heeft een drievoudige missie: vooreerst het organiseren van studiedagen, congressen, colloquia en vormingen voor professionelen, vervolgens het uitbouwen van interdisciplinair onderzoek en ten slotte interne en externe wetenschappelijke dienstverlening.

Omwille van het interdisciplinaire karakter van het gezondheidsrecht streeft het GIG bij de uitbouw van haar activiteiten naar een maximale uitwisseling van expertise met andere onderzoeksinstanties zoals bv. het BIG (Bioethics Institute Ghent) en de faculteit Geneeskunde en gezondheidswetenschappen van de UGent. In de toekomst wordt interuniversitaire samenwerking beoogd, alsook samenwerking met het werkveld.

Met de organisatie van een studienamiddag op 27 februari 2014 rond de ethische en juridische aspecten van medisch begeleide voortplanting wil het GIG zichzelf op de kaart zetten in Vlaanderen. Alle werkende leden treden op als spreker.

Deze studienamiddag rond MBV is gericht op iedereen die persoonlijk of professioneel met medisch begeleide voortplanting te maken heeft. Het doelpubliek bestaat uit zorgverleners zoals artsen, verpleegkundigen en vroedvrouwen, juristen, waaronder advocaten en magistraten, ethici en niet in het minst personen die zelf met vruchtbaarheidsproblemen kampen.

Het verslagboek, met daarin de bijdragen van alle sprekers, wordt uitgegeven bij Intersentia. Dit boek zal aan de deelnemers worden overhandigd op de studiedag. Het vormt een in duidelijke taal geschreven naslagwerk voor iedereen die vanuit de praktijk of een wetenschappelijk perspectief geïnteresseerd is in de juridische en ethische benadering van de medisch begeleide voortplanting in België.

PROGRAMMA

13.00 Onthaal (met overhandiging van het verslagboek)

13.35 **Verwelkoming en voorstelling van het Gents Instituut voor Gezondheidsrecht**

Prof. dr. Tom Balthazar, hoofddocent gezondheidsrecht

Vakgroep Strafrecht en Criminologie UGent

13.45 **De regelgeving rond MBV: een geïntegreerd overzicht**

Dra. Marlies Eggermont, assistente

Vakgroep Grondslagen en Geschiedenis van het recht UGent

14.15 **Overzicht van rechtspraak inzake MBV (exclusief draagmoederschap)**

Prof. dr. Gerd Verschelden, hoofddocent familierecht

Vakgroep Burgerlijk Recht UGent

14.45 **Juridische knelpunten bij grensoverschrijdende MBV**

Dr. Sylvie Tack, postdoctoraal wetenschappelijk medewerkster

Vakgroep Strafrecht en Criminologie UGent

15.15 Eerste vragenronde

Koffiepauze

15.45 **Juridische aspecten van draagmoederschap**

Dra. Liesbet Pluym, bursaal Bijzonder OnderzoeksFonds (BOF)

Vakgroep Burgerlijk Recht UGent

16.15 **MBV in het UZ Gent: de praktijk in kaart gebracht**

Dr. Frank Vandekerckhove, adjunct-kliniekhoofd

Vrouwenkliniek UZ Gent

16.45 **De anonimiteit van de donor**

Prof. dr. Guido Pennings, hoogleraar medische ethiek en bio-ethiek, directeur Bioethics
Institute Ghent

Vakgroep Wijsbegeerte en Moraalwetenschap UGent

17.15 **De rol van het ethisch comité van het ziekenhuis bij knelpunten rond MBV en draagmoederschap: een analyse aan de hand van vijf jaar casuïstiek binnen het UZ Gent**

Prof. dr. Tom Balthazar, hoofddocent gezondheidsrecht

Vakgroep Strafrecht en Criminologie UGent

17.45 Tweede vragenronde

Slotwoord

Receptie

De regelgeving rond MBV: een geïntegreerd overzicht

De wet van 6 juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de overtallige embryo's en gameten heeft voor duidelijkheid gezorgd op vele gebieden. De praktijken van fertiliteitcentra kregen een wettelijk kader binnen de bestaande zorgprogramma's voor reproductieve geneeskunde. Een jaar later werd ook de terugbetaling van vruchtbaarheidsbehandelingen die vrouwen ondergaan transparant geregeld. Deze lezing geeft een overzicht van de wettelijke pijlers, met integratie van de regulering die hiermee in verband staat, zodat een compleet overzicht ontstaat van de regelgeving die inzake MBV moet worden toegepast.

Overzicht van rechtspraak inzake MBV (exclusief draagmoederschap)

In deze bijdrage wordt onderzocht in welke contexten medisch begeleide bevruchting reeds aanleiding heeft gegeven tot gerechtelijke procedures voor de Belgische hoven en rechtbanken. Alle gepubliceerde uitspraken buiten de context van draagmoederschap worden geanalyseerd. Deze vonnissen en arresten, gewezen vóór en na de wet van 6 juli 2007, worden besproken in het licht van de richtinggevende Europese rechtspraak.

Juridische knelpunten bij grensoverschrijdende MBV

De laatste jaren reizen koppels steeds vaker naar een ander land voor een behandeling inzake medisch begeleide voortplanting. De voornaamste reden hiertoe vormen de wettelijke beperkingen voor sommige behandelingen in eigen land. Deze grensoverschrijdende gezondheidszorg roept belangrijke juridische vragen op: wat is het toepasselijke aansprakelijkheidsrecht wanneer een behandeling verkeerd afloopt, hoe zit het met de rechten van buitenlandse patiënten? De analyse van deze en andere juridische vraagstukken komen in deze bijdrage aan bod.

Juridische aspecten van draagmoederschap

Draagmoederschap is niet wettelijk geregeld in België. Dit belet wensouders echter niet om via een draagmoeder een kind te krijgen. Het fenomeen geeft aanleiding tot heel wat juridische problemen in verschillende rechtsgebieden. Deze rechtsvragen zullen worden geanalyseerd. Verder zal worden onderzocht welke oplossingen in de toekomst mogelijk zijn.

MBV in het UZ Gent: de praktijk in kaart gebracht

In deze bijdrage wordt een overzicht gegeven van het behandelingspallet MBV in het UZ Gent. Gefocust wordt op de gevolgen van de huidige wetgeving en de financiële tegemoetkomingen voor patiënten. Dit wordt bekeken vanuit verschillende invalshoeken: de patiënt (ouders en toekomstige kinderen), de maatschappij en de betrokken gezondheidswerkers. Via enkele frappante casussen worden de valkuilen in het huidige systeem geïdentificeerd.

De anonimiteit van de donor

In het voorbije decennium hebben enkele landen wetgeving aangenomen waardoor eicel- of spermadonatie ook niet-anoniem kan plaatsvinden. Deze evolutie heeft internationaal tot een hevige discussie geleid. Zowel anonimiteit als geheimhouding van de donorconceptie hebben in essentie te maken met de manier waarop (toekomstige) ouders hun gezin willen inrichten en, in het bijzonder, met de plaats die de donor zal innemen. Deze wens, die ethisch wordt gekaderd binnen het recht op reproductieve autonomie, komt, volgens de voorstanders van openheid, in conflict met het principe van weldoen. De ouderlijke autonomie zou m.a.w. in strijd zijn met het welzijn van het kind. In deze bijdrage zullen de argumenten ter zake worden geanalyseerd.

De rol van het ethisch comité van het ziekenhuis bij knelpunten rond MBV en draagmoederschap: een analyse aan de hand van vijf jaar casuïstiek binnen het UZ Gent

Bij moeilijke of delicate discussies rond MBV of draagmoederschap kan advies gevraagd worden aan het ethisch comité van het ziekenhuis. In sommige ziekenhuizen bestaan er zelfs vaste afspraken of procedures rond het systematisch vragen van advies. We onderzoeken de juridische waarde hiervan en tonen op grond van vijf jaar casuïstiek hoe deze adviespraktijk de toepassing van de wet beïnvloedt.

INSCHRIJVINGSKAART

Inschrijven gebeurt bij voorkeur online en kan via

<https://webapps.ugent.be/eventManager/events/MBV>

Het is ook mogelijk deze inschrijvingskaart in drukletters in te vullen en terug sturen, of de gegevens in te scannen en per mail te bezorgen aan gezondheidsrecht@ugent.be

U kan inschrijven tot **20 februari 2014**.

NAAM:

VOORNAAM:

FUNCTIE:

FACTURATIEADRES:

BTW-nummer:

TEL of GSM:

E-MAIL:

O Schrijft, conform de algemene voorwaarden die op de achterzijde van de folder zijn vermeld, in voor de studienamiddag te **Gent** op **donderdag 27 februari 2014** en zal hiertoe de som storten van 175 EUR na ontvangst van de factuur.

Handtekening:

De gegevens worden opgenomen in de bestanden van de Universiteit Gent, waar overeenkomstig de wet van 8 december 1992 het toegangs- en correctierecht uitgeoefend kan worden.

Frankeren

Prof. dr. Gerd Verschelden
Instituut voor Gezondheidsrecht
Universiteitstraat 4
9000 GENT

PRAKTISCHE GEGEVENS EN ALGEMENE VOORWAARDEN

De studienamiddag heeft plaats te **Gent** op donderdag 27 februari 2014 in het **auditorium NB 1** van de **Faculteit Rechtsgeleerdheid, Universiteitstraat 4** te Gent (= eerste verdieping). Er is parkeergelegenheid in de onmiddellijke omgeving, in de betaalparkings P5 (Kouter) en P6 (Centerparking), alsook in de – goedkopere – parking Sint-Michiels (P7) op wandelafstand. Met het openbaar vervoer is de faculteit zeer goed bereikbaar: vanaf station Gent Sint-Pieters: tram 1 (halte Korte Meer); vanaf station Gent-Dampoort: bus 3 (halte Belfort).

Inschrijven: <https://webapps.ugent.be/eventManager/events/OudersEnKinderen>

De deelnemingskosten voor deze studienamiddag bedragen **175 EUR**, te storten na ontvangst van de factuur.

In dat bedrag is begrepen: deelname aan de studienamiddag, de documentatiemap die ter plekke wordt uitgedeeld, het uitgebreide verslagboek dat ter plaatse wordt overhandigd, koffie en receptie.

Na ontvangst van uw inschrijving is deze definitief en is het inschrijvingsgeld verschuldigd. Restitutie van het inschrijvingsgeld is niet mogelijk. Mits u ons daarvan verwittigt, kan u een vervanger sturen mocht u verhinderd zijn.

Inschrijving gebeurt hetzij op de vermelde website, hetzij door de aangehechte strook ingevuld en ondertekend terug te sturen per post, of gescand per e-mail te bezorgen, uiterlijk één week vóór de studienamiddag.

De studiedag werd erkend door de Federale Raad voor de Vroedvrouwen voor 4 uren. Voor deze studiedag werden daarnaast ook erkenningen aangevraagd bij het RIZIV, de OVB en het IGO. Deze aanvragen zijn nog in behandeling. Voor de recentste stand van zaken, raadpleeg www.law.ugent.be/burger/studiedagen.html

De organisatoren van deze studienamiddag zijn de leden van het Gents Instituut voor Gezondheidsrecht (GIG).